

Kooskõlastustabel „Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“

NR	ESITAJA JA MÄRKUSE SISU	VASTUS
1.	Siseministeerium	
	<p>Põhiline puudus määruse eelnõus on see, et sisuliselt ei ole arvestatud kinnipidamiskeskuse teatud aspektides erinevustega võrreldes vanglas või arestimajas viibijatega. Seda ei tee ka kehtiv määrus ning uue määruse kehtestamisega tuleks puudus kõrvaldada.</p> <p>Näiteks on isikute toiduenergiavajadust kirjeldatud ja isikud vastavalt rühmadesse jagatud alates 15 eluaastast. Lapsi puudutavate sätete kehtestamisel lähtutakse eeldusest, et tegemist on kuni 3aastaste lastega, kes elavad vanglas koos kinnipeetavaga. Kinnipidamiskeskusesse paigutamisel tuleb aga ette, koos lähedastega paigutatakse ka üle 3- ja alla 15aastaseid lapsi, seejuures on nad ka ise paigutatud välismaalased ehk määruse tähenduses kinnipeetavad. Seega oleks õigustatud kehtestada täpsemad nõuded ka selles vanusevahemikus lastele. Praegu annab määrus juhise vaid üldiselt – arvestada isiku vanust, sugu ja kehalise aktiivsuse taset, kuid määruse lisast 1 ei ole 4- kuni 14-aastase osas midagi aluseks võtta. See muudab problemaatiliseks ka § 8 lg 2 erisuse kohaldamise nimetatud vanuserühma puhul. Kinnipidamiskeskuses tulebki enim ette religioonist tulenevalt soovitud toitlustamise erisusi. Eeltoodust tulenevalt esitame järgnevad ettepanekud:</p>	Võetud teadmiseks.
	<p>1. Eelnõu § 1 sõnastus on eksitav. Mainitakse kinnipidamiskeskuseid mitmuses. Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse (VSS) kohaselt on Eestis üks kinnipidamiskeskus. Ühtlasi on reguleerimisala subjektide loetelust puudu kinnipidamiskeskuses viibivad isikud – nende kohta ei kasuta õigusaktid määratlust kinnipeetav ega ka muid loetelus märgitud termineid. Teeme ettepaneku sõnastada määruse § 1 järgmiselt: „Määrusega kehtestatakse nõuded toitlustamisele ja selle dokumenteerimisele vanglates, arestimajades ja kinnipidamiskeskuses, kus on korraldatud kinnipeetavate, arestialuste, vahistatute ja kinnipidamiskeskusesse paigutatud välismaalaste (edaspidi <i>kinnipeetav</i>) ning kinnipeetavaga koos viibiva kuni kolmeaastase lapse toitlustamine.“</p>	Arvestatud.
	<p>2. Eelnõu § 6 sõnastus arvestab üksnes vangistusseaduse kohaldamisalaga. Kinnipidamiskeskusesse paigutatud välismaalaste</p>	Arvestatud.

Kooskõlastustabel „Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“

	andmeid ei töödelda VangS alusel kehtestatud andmekogus, vaid sõltuvalt nende staatuse eripärast erinevates (kokku koguni kolmes) PPA andmekogudes. Tervishoiutöötaja suuniseid ka isikutoimikutes hoitavates dokumentides. Seega tuleb §-i 6 sõnastust täiendada. Teeme ettepaneku sõnastada § 6 järgmiselt: „Tervislikel põhjustel teisiti toituva kinnipeetava menüü erisuste kavandamisel lähtutakse tervishoiutöötaja soovitusetest vastavalt vangistusseaduse § 5 ¹ lõike 3 alusel kehtestatud või muus asjakohases andmekogus või dokumendis märgitule ning see planeeritakse koostöös toitlustajaga.“	
	3. Eelnõu § 7 sätestab pealkirja kohaselt nõuded lapse menüüle. Sisuliselt aga lähtub eelnõu paragrahvi sõnastamisel sellest, et toitlustatakse vaid vanglas elavaid kuni 3-aastaseid lapsi. Kinnipidamiskeskuses viibivate erinevas vanuses laste osas § 7 lõiget 3 kohaldada ei saa, ehkki sätte üldise sõnastuse kohaselt peaks seda eeldama. Ka § 8lg 3 sõnastus peaks arvestama kinnipidamiskeskusesse paigutatud lastega, kelle mikrotoitainete piisavuse tagamise vastutust ei ole õige jätta neile endale, vaid ikkagi lähedasele, kes lapse toitlustamist suunab.	Arvestatud.
	Viru Vangla	
	Sotsiaalministeerium on edastanud vanglatele seisukoha andmiseks sotsiaalministri määruse „Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“ eelnõu. Vanglas kinni peetavate isikute toitlustamine on Viru Vangla vanglateenistuse haldusosakonna tööülesanne ja oma tööülesannete täitmisel esindab vanglateenistuse haldusosakonna juhataja kõiki vanglaid. Käesolev seisukoht on esitatud Tallinna, Tartu ja Viru Vangla nimel. Esiteks toome välja, et eksitav on määruse eelnõu seletuskirja 5. osas väidetut, et määruse rakendamisega täiendavaid tulusid ega kulusid riigiasutustele ja kohaliku omavalitsuse üksustele ei kaasne. See ei vasta tõele, sest vangla kulud kinnipeetavate toitlustamisele kasvavad oluliselt.	Täpsustatud mõnevõrra seletuskirja. Antud määrust ei ole uuendatud 23. aastat. 23. aastat tagasi seatud minimaalsed mikrotoitainevajadused on mõnevõrra uuendatud, mis tähendab seda, et mikrotoitainete nõuded viiakse vastavusse tänapäevaste piirnormidega. Määrusega tagatakse eelkõige organismi toimimiseks vajalikud toitained vastavalt piirnormidele.

Kooskõlastustabel „Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“

	Määruse eelnõu muudab oluliselt olemasolevat toitlustamispõhimõtet, kohustades §-s 5 tagama vanglat erinevaid toiduaineid. Samal ajal tuleb arvestada eelnõu § 5 lg 1 üldise kohustusega menüüd varieerida ning määruse lisades 2-5 sätestatud mikro- ja makrotoitainete tagamise, aga samuti nende vahekorra nõuetega. Viimane omakorda tekitab lisaks määruse § 5 lg-s 2 nimetatud toidugruppidele vajaduse lisada menüüsse nt seemned.	Muudetud eelnõu sõnastust. Menüü koostamisel tuleb lähtuda nimetatud toidugruppidest, kuid ei ütle täpselt ette, kuidas menüü koostatakse. Selline sõnastus tagab enam paindlikkust. Menüüde varieerimine on oluline, kuna senise praktika järgi ei muutunud menüü mitu kuud. Menüüde varieerimine eeldab ühekordseid korralduslikke tegevusi. Täpsustasime ka § 5 lõike 1 sõnastust. (1) Kinnipeetava menüüs peavad põhitoidud vähemalt iga neljanädalase tsükli järel olema erinevad ning vastama ühes kuus lisades 4 ja 5 sätestatud nõuetele. Põhitoidu alla ei kuulu ülejäänud lisandid nagu salat, köögi- ja puuviljad, marjad, leiva- ja saiatooted, magustoit ega joogid.
	Eelnõu läbi vaatamise käigus oleme hinnanud, et tänaste toiduainete hindade juures suureneb aastane eelarvekulu kinni peetud isikute toitlustamisele ca 1,6 miljonit eurot aastas. Ühe toidupäeva maksumus oleks edaspidi 4,12 eurot senise 1,87 euro asemel. Tegemist on otseste kuludega, arvestades olemasolevat menüüd.	Kuna konkreetsed arvutused puuduvad, siis palume täpseid selgitusi ja arvutusi, mis näitab, milline säte toob kaasa sellise hinnatõusu.
	Määruse eelnõu § 5 lg 1 kohustab vanglat tagama, et menüü peab olema neljanädalase tsükli jooksul igal nädalal erinev. Sätte selline sõnastus on tõlgendatav nii, et nelja nädalase tsükli korral ei tohi toidukorrad korduda, mis toob kaasa vajaduse töötada välja uusi retsepte ja selleks personaliressursi leidmise. Samuti muutuvad toiduainete korraga sisse ostetavad hankemahud, mis samuti võib toorme hinda mõjutada. Eelnõus puudub hinnang selliste organisatoorsete muudatustega kaasnevatele kuludele.	Täpsustasime § 5 lõike 1 sõnastust. (1) Kinnipeetava menüüs peavad põhitoidud vähemalt iga neljanädalase tsükli järel olema erinevad ning vastama ühes kuus lisades 4 ja 5 sätestatud nõuetele. Põhitoidu alla ei kuulu ülejäänud lisandid nagu salat, köögi- ja puuviljad, marjad, leiva- ja saiatooted, magustoit ega joogid. Ühekordsed korralduslikud tegevused ei eelda püsikulu.
	Samuti ei ole arvestatud määruse lisas 5 D-vitamiini kohta tehtud märkuse 2 (Tubase eluviisi puhul võimaluse piires toidulisandina juurde pakkuda) puhul sellega, et vanglas määravad vitamiine tervisest tuleneval vajadusel tervishoiuteenuse osutajad. Eelnõus kirjeldatud põhimõtte mõjutab sellisel kujul ka tervishoiuteenuste eelarvet, kuna tekitab täiendavat diagnoosimisvajadust ning vajadusel vitamiinide väljastamist. Märkime lisaks, et kirjeldatud märkuse mõiste „võimaluse piires“ on ebaselge, eeskätt seetõttu, et riik ei saa kohustuste täitmata jätmisel tugineda nt eelarvevõimalustele	Õigusselguse huvides on lisast 5 välja võetud D-vitamiin ning vastav viide toidulisandile.

Kooskõlastustabel „Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“

	<p>Eesti karistusõigus (KarS § 33) sätestab põhimõtte, mille järgi saab kuriteo eest vastutusele võtta vähemalt 14-aastase isiku. Sama vana isiku suhtes saab ka kohaldada vanglas kinnipidamist ja teda tuleb vanglas toitlustada. Viru vanglas tegutseb üksus, mis on spetsialiseerunud meessoost alaealiste ja noorte Sotsiaalministeerium Suur-Ameerika 1 10122, Tallinn info@sm.ee Teie: 13.06.2025 nr 1.2-2/46-1 Meie: 02.07.2025 nr 1-3/1-25/9348-2 Seisukoht määruse eelnõule "Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses" 2 (2) kinnipeetavatega tegelemisele, kuid alaealised ja noored võivad paikneda ka teistes vanglates. Seega oleme seisukohal, et põhjendatud ei ole alaealiste ja noorte toitlustamise korraldamine lähtuvalt nende paiknemisest. Vanglad on ka täna lähtunud isiku vajadustest, mitte tema paiknemisest vanglas. Põhjendatud ei ole seetõttu ka lisas 3 nooremate kui 14-aastaste toitlustamisvajaduste väljatoomine.</p>	<p>Kuna tegemist oli kehtiva määruse sättega, mis jäeti sisse üleminekusättena, oli sõnastus üks ühele võetud kehtiva määruse sõnastusest. Vastavad parandused on sisse viidud.</p>
	<p>Määrus eelnõu § 6 sätestab, et tervislikel põhjustel teisiti toituva kinnipeetava menüü erisuste kavandamisel lähtutakse tervishoiutöötaja soovitudest vastavalt vangistusseaduse § 51 lõike 3 alusel kehtestatud andmekogus märgitule ning see planeeritakse koostöös toitlustajaga. Leiame, et normist jääb ebaselgeks tervishoiuteenuse osutaja rolli maht eritoitlustust vajava kinnipeetava menüü koostamisel, millised võivad olla sellise menüü kõrvalekalded tavapärasest jms, sest määratud lisatoit (-toiduained) või vastupidi nende eemaldamine, võib oluliselt mõjutada kogu menüü määruse lisades 1-5 kirjeldatud tasakaalu. Meie hinnangul tuleks sarnaselt määruse §-s 8 sätestatud põhimõttega vaidluste vältimiseks lisada erisus, et menüü muutmisel ei ole määruse lisades 1-5 nõuete täitmine kohustuslik selles osas, milline mõju tuleneb tehtud menüümuudatusest. Lisaks leiame, et normi sõnastus on ebaselge. Meie hinnangul tuleks esmalt tervishoiutöötajal kaasata toitlustaja menüümuudatuse arutellu ning selle tulemit kirjeldab vangistusseaduse § 51 lõike 3 alusel kehtestatud andmekogu kanne kinnipeetava toidunormi ja toitlustamise erisuste kohta.</p>	<p>Antud määrus ei reguleeri täpseid töökorralduslikke küsimusi ja praktikaid tervishoiutöötaja ja toitlustaja koostöö osas. Täiendasime eelnõu § 8 osas, et menüü muutmisel ei ole määruse lisades 1-5 nõuete täitmine kohustuslik selles osas, milline mõju tuleneb tehtud menüümuudatusest</p>
	<p>Samuti leiame, et kui kinnipeetav soovib toituda tavapärasest erinevalt (§ 8 lg 1), ei saa vanglat kohustada tagama talle lõikes 2 kirjeldatud piisav toiduenergiakogus ja makrotoitainete vahekord. Nt on erinevatel</p>	<p>Arvestatud.</p>

Kooskõlastustabel „Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“

	religioonidel erinevad paastumistavad. Samuti võivad kinni peetud isikul olla muud soovid mõnedest toitudest loobumiseks. Sellisel puhul ei saa rääkida, et vanglal ei ole võimalik isiku soovi täita, kuid põhjendatud ei ole panna seejuures kohustus tagada alternatiivtoitlustamine. Arvestada tuleb sedagi, et lisaks isiklikele soovidele võivad samal isikul olla ka tervisest tulenevad piirangud, mis alternatiivtoitlustamist raskendab. Leiame, et kui isik ei soovi toitlustamist vanglas pakutavate tavapäraste menüüde hulgast, vastutab ta ka ise sellega kaasnevate võimalike tagajärgede eest.	
	Terviseamet	
	1. Määruse eelnõu § 2 lg 2 osas teeb amet ettepaneku selguse huvides täiendada sätte sõnadega „nelja nädala“ järgnevalt: „Kinnipidamisasutus talletab nelja nädala menüüd“.	Arvestatud.
	2. Juhime tähelepanu, et määruse eelnõu lisa 1 ja seletuskiri kirjeldavad neli PAL-rühma, kuid määruses on välja toodud ainult kolm (§ 3 lg 2). Kehalise aktiivsuse rühmade arv ei ole määruse dokumentides ühtne.	Parandused tehtud.
	3. Määruse eelnõu lisa 4 osas märgib amet, et on toodud kolme rühma kuu keskmised toiduenergiavajadused, kuid määruses endas on kirjeldatud neli rühma (§ 3 lg 3).	Tegemist on üleminekusättega. Eelnõu lisa 4 rakendatakse aastast 01.09.2026, § 3 lg kehtib kuni 31.08.2026.
	4. Ebakõla välistamiseks palub amet üle vaadata § 3 lg 3 kinnipeetavate jaotuse toiduenergiavajaduse järgi ning lisas 4 samadele rühmadele sätestatud kuu keskmised toiduenergia sisalduse väärtused. Nähtub ebakõla energiasisalduse osas. Näiteks, kui kinnipeetavale on määratud R1 rühm (ehk tema energiavajadus on 1700-2000 kcal), peab toitlustaja tagama talle lisas 4 sätestatud nõudest lähtuvalt 2500±50 kcal. Jääb arusaamatuks, mille järgi tuleks hinnata menüü vastavust.	Tegemist on üleminekusättega. Eelnõu lisa 4 rakendatakse aastast 01.09.2026, § 3 lg kehtib kuni 31.08.2026.
	5. § 5 lg 2 p 1 osas soovitab amet täpsustada seletuskirjas, kas eelnõuga peetakse silmas kuumtöödeldud või töötlemata köögivilju või mõlemat.	Täpsustatud seletuskirja.
	6. Määruse eelnõus § 5 lg 1 kohaselt peab menüü olema neljanädalase tsükli jooksul igal nädalal erinev. Menüü all mõistetakse tavaliselt toidukorra toitude ja jookide loetelu kindlas järjestuses. Kas see tähendab, et ükski põhitoit ei tohi neljanädalase tsükli jooksul korduda või kui menüüs on põhitoit (nt borš) koos mingi teise roaga, siis ikka tohib? Laste toitlustamise määruse eelnõus oli sõnastus põhitoitud, välja arvatud	Täpsustasime eelnõud ja seletuskirja „Kinnipeetava menüüs peavad põhitoitud vähemalt iga neljanädalase tsükli järel olema erinevad ning vastama ühes kuus lisades 4 ja 5 sätestatud nõuetele.“

Kooskõlastustabel „Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“

	hommikusöögi pudrud, tohivad korduda nelja nädala tagant ja koolides mitme koolilõunavariandi pakkumisel kahe nädala tagant. Kui tõesti ükski põhitoit ei tohi nelja nädala jooksul korduda on määruse ja seletuskirja sõnastus piisav, aga kui on mõeldud, et menüü ei tohi korduda, kuid põhitoite menüüs võib varieerida, siis oleks vaja vähemalt seletuskirjas täpsustada.	
	7. Määruse eelnõu § 5 lg 2 p 2 osas on tõenäoline, et nõue täidetakse ühe päevaga, pannes kõik loetletud toidugrupid sama päeva menüüsse. Tõenäoliselt oli eesmärk hoopis see, et erinevad toidugrupid oleksid esindatud nädala lõikes. Palume antud juhul täpsustada, kumba lähenemist toitlustajalt oodatakse.	Täpsustasime eelnõud. „Menüü koostamisel lähtutakse vähemalt järgmistest toidugruppidest, milleks on köögiviljad, puuviljad või marjad, teraviljatooted, kala, muna, liha ja piimatooted.“ See tähendab seda, et menüüde koostamisel lähtutakse eelkõige nendest toidugruppidest.
	8. Määruse eelnõu lisas 4 on toodud kuu keskmised toiduenergia, põhitoitainete, rasvhapete ja kiudainete sisaldused. Samas eeldab määruse eelnõu § 4 lg 1, et „ <i>Kinnipeetava kahe nädala toit peab vastama kinnipeetavate rühma kahe nädala keskmisele toidunormile ning toidust saadav energia peab katma kinnipeetavate rühma keskmise ööpäevase toiduenergiavajaduse või ületama seda, kuid mitte rohkem kui 12%</i> “. Jääb ebaselgeks seadusandja nägemus: kuidas hinnata kahe nädala keskmist, kui nõuded lisas 4 on sätestatud ühe kuu keskmistele väärtustele.	Lisa 4 rakendub siis, kui § 4 enam ei kehti.
	9. Järelevalve vaatest juhime tähelepanu § 5 lg 1 sõnastusele: „ <i>Kinnipeetava menüü peab olema neljanädalase tsükli jooksul igal nädalal erinev.</i> “ Kas antud sõnastus tähendab, et ükski põhitoit ei tohi neljanädalase tsükli jooksul korduda või kui menüüs on põhitoit (nt borš) koos mingi teise roaga, siis oleks see nõuetega vastavuses? Kui tõesti ükski põhitoit ei tohi nelja nädala jooksul korduda on määruse ja seletuskirja sõnastus piisav, aga kui on mõeldud, et menüü ei tohi korduda, kuid põhitoite menüüs võib varieerida, siis oleks vaja vähemalt seletuskirjas täpsustada. Palume selguse huvides eelnõud täiendada, et kajastuks seadusandja nägemus selles küsimuses.	Täpsustasime eelnõud.
	10. Määruse eelnõu § 7 osas oleksime soovinud seletuskirjas näha seadusandja nägemust väikelaste toidunormide ja toitlustamise kohta kinnipidamisasutustes.	Kinnipidamisasutused lähtuvad laste toitlustamisel eelkõige mitmekesise tasakaalustatud toitlustamise põhimõtetest, mis tagatakse läbi toidugruppide vahelise jaotuse. Seletuskirjas on viidatud abistavatele Tervise Arengu Instituudi poolt koostatud

Kooskõlastustabel „Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“

		materjalidele. Üldjuhul viibib kinnipidamisasutustes lapsi vähe ja lühikest aega, mille tõttu ei ole vaja eraldi detailseid nõudeid välja tuua. Oluline, et oleks toiduenergia vajadused täidetud. Täpsustatud seletuskirja.
	Tervise Arengu Instituut	
	Tervise Arengu Instituut (TAI) esitab eelnõule “Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“ alljärgnevad märkused ja ettepanekud. 1. Tagasiside eelnõule 1.1. Eelnõu § 1 „Määrusega kehtestatakse nõuded toitlustamisele ja selle dokumenteerimisele vanglates, kinnipidamiskeskustes ja arestimajades (edaspidi kinnipidamisasutus), kus kinnipeetavate, arestialuste ja vahistatute (edaspidi kinnipeetav) ning kinnipeetavaga koos viibiva kuni kolmeaastase lapse toitlustamine on korraldatud.“ Kommentaar: sätte sõnastusest ei ole üheselt aru saada, kas nõuded kehtivad ainult neile, kellel on kaasas kuni 3-aastane laps, ainult siis, kui on korraldatud ka kuni 3-aastaste laste toitlustamine või kõigile. Ettepanek: muuta sõnastus üheselt arusaadavaks.	Täpsustatud sõnastust.
	1.2. Eelnõu § 2, lõige 1 „Pakutav toit peab katma kinnipeetava ööpäevase toiduenergia- ja toitainevajaduse, võtma arvesse kinnipeetava tervise seisundist tulenevaid toitumise erisusi, mille on määranud tervishoiutöötaja, ja arvestama rahvastiku üldisi toitumistavasid.“ Kommentaar: Ei määruks endas ega ka seletuskirjas ei ole täpsustatud, mida peetakse silmas rahvastiku üldiste toitumistavade alla ning miks on nende järgimine antud määruse kontekstis oluline. Paraku ei järgi Eesti elanike üldised toitumisharjumused ja toiduvalikud mitmekesise ja tasakaalustatud toitumise põhimõtteid. Seega sellise toitumise järgmine on pigem negatiivsete tervisemõjudega. Ettepanek: lisada vastavad selgitused ja täpsustused.	Täpsustatud seletuskirja. Näiteks teatud riikides kujundab religioon toitumisharjumusi, kus valdav osa inimesi teatud ajaperioodil paastuvad või süüakse igapäevaselt selliseid toite, mida üldjuhul peetakse siin eksootilisteks toitudeks.
	1.3. Eelnõu § 2, lõige 2 „Kinnipidamisasutus talletab menüüd.“ Kommentaar: Ei määruks endas ega ka seletuskirjas ei ole täpsustatud, mis aja jooksul/kui kaua peab menüüsid talletama/säilitama, kuidas neid peab säilitama või kus neid peab säilitama. Ettepanek: täpsustada sätet ja seletuskirja vastavalt.	Täpsustatud eelnõud ja seletuskirja.

Kooskõlastustabel „Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“

	1.4. § 3 ja § 4 puhul on tegemist üleminekusätetega, kuid vastav informatsioon tuleb ilmsiks alles eelnõu § 9 ning seletuskirjas. Ettepanek: Vältimaks segadust, mis võib tekkida vaid eelnõu osalisel ning seletuskirja mitte lugemisel on oluline vastavad märkused lisada juba § 3 ja 4 juurde.	Täpsustatud.
	1.5. Eelnõu § 5, lõige 1 „Kinnipeetava menüü peab olema neljanädalase tsükli jooksul igal nädalal erinev ning vastama ühes kuus lisades 4 ja 5 sätestatud nõuetele.“ Kommentaar: menüü peab olema igal nädalal erinev, aga see ei keela pakkuda kõikidel nädalapäevadel ühe nädala jooksul sama menüüd. Ettepanek: täiendada sätet menüü varieerumise nõudega ka kõikidel päevadel ühe nädala sees.	Täpsustatud eelnõud: „Kinnipeetava menüüs peavad põhitoidud vähemalt iga neljanädalase tsükli järel olema erinevad ning vastama ühes kuus lisades 4 ja 5 sätestatud nõuetele. Põhitoidu alla ei kuulu ülejäänud lisandid nagu salat, köögi- ja puuviljad, marjad, leiva- ja saiatooted, magustoit ega joogid.“ Kindlasti saavad asutused oluliselt rohkem varieerida, kuna antud säte kohustab seda vähemalt selles ulatuses.
	1.6. Eelnõu § 5, lõige 2 „Toidugruppidest peavad menüüs olema: 1) iga päev köögiviljad, puuviljad või marjad ja teraviljatooted; 2) iga nädal kala, muna, liha ja piimatooted.“ Kommentaar: kuna määrusega kehtestavate nõuete aluseks on riiklikud toidu- ja toitumissoovitused, on oluline, et kasutatavad toidugruppide nimetused ühtiksid. Hetkel on puudu üks põhitoidugruppidest, toidugruppide nimed ei ole esitatud korrektselt ning kõik toidud kõikidest põhitoidugruppidest peaksid olema esindatud menüüs igapäevaselt. Ettepanek: ühtlustada toidugruppide nimetused vastavalt riiklikes soovitustes kasutatavatele nimetustele; lisada juurde „pähklid, seemned ja õliviljad ning lisatavad rasvad“ toidugrupp; sätestada kõikide toidugruppide pakkumise nõue igapäevaseks; ning lisada juurde täpsustus punase liha või lihatoodete pakkumise kohta maksimaalselt kord nädalas.	Täpsustatud eelnõud: „Menüü koostamisel lähtutakse vähemalt järgmistest toidugruppidest, milleks on köögiviljad, puuviljad või marjad, teraviljatooted, kala, muna, liha ja piimatooted.“ Eelnõu koostamisel on arvestatud riiklikke toidu- ja toitumissoovitusi, kuid pole neid üks ühele üle võetud ega kirjeldatud sama detailsusastmega.
	1.7. Eelnõu § 5, lõige 3 „Ühe päeva jooksul toidule lisatud soola kogus võib olla kinnipeetava kohta kuni kolm grammi.“ Ettepanek: täpsustada, et nõue on mõeldud kuu keskmisena.	Täpsustatud eelnõud.
	1.8. Eelnõu § 6 „Tervislikel põhjustel teisiti toituva kinnipeetava menüü erisuste kavandamisel lähtutakse tervishoiutöötaja soovitudest vastavalt vangistusseaduse § 51 lõike 3 alusel kehtestatud andmekogus märgitule ning see planeeritakse koostöös toitlustajaga.“ Kommentaar: sättest ei selgu millise tervishoiutöötaja soovitudest tuleb menüü erisuste	Eelnõus ei pea täpsustama, milline tervishoiutöötaja soovitudest tuleb lähtuda, need võivad olla erinevad ja ajas muutuda (nt toitumisravi õde, arst jne).

Kooskõlastustabel „Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“

	kavandamisel lähtuda. Ettepanek: täpsustada sätet vastutava tervishoiutöötaja ametinimetusega.	
	1.9. Eelnõu § 7, lõige 1 „Imiku toitlustamisel tuleb arvestada tervishoiutöötaja soovitusi.“ Kommentaar: jääb arusaamatuks, miks terve imiku puhul peab järgima tervishoiutöötaja soovitusi ning kes on see vastutav tervishoiutöötaja (ametinimetuse) kelle soovitusi tuleb arvestada. Ettepanek: lisada juurde täpsustus vastutav tervishoiutöötaja ametinimetusega; ning lisada juurde soovitus vastavalt riiklikele ja rahvusvahelistele soovitudele, mille kohaselt toidetakse imikut esimesed kuus kuud võimalusel ainult rinnapiimaga.	Imikud on reeglina regulaarse tervishoiutöötaja järgimise all (jälgitakse üldist arengut, muuhulgas toitumist, mis on samuti seotud teatud arenguetappidega). Seletuskirja on veidi täpsustatud. Eelnõus ei pea täpsustama, milline tervishoiutöötaja soovitudest tuleb lähtuda, need võivad olla erinevad ja ajas muutuda (nt toitumisravi õde, arst jne).
	1.10. Eelnõu § 8, lõiked 2 ja 3 „Menüüs tehtud erisuste võimaldamisel lõikes 1 nimetatud põhjustel tagatakse kinnipeetavale piisav toiduenergiakogus ja makrotoitainete vahekord.“ ja „Lõikes 1 nimetatud põhjustel jääb mikrotoitainete piisavuse tagamine kinnipeetava enda vastutusele.“ Kommentaar: Mikrotoitainete piisava tarbimise tagamine on oluline osa tervislikust ja tasakaalustatud toitumisest. Arvestades, et kinnipeetavate toiduvalikud on piiratud, võib kogu vastutuse asetamine nende õlgadele tekitada olukorra, kus ei ole tagatud võrdsed võimalused vajalike toitainete saamiseks. Ettepanek: sõnastada lõige 2 ümber järgmiselt: „Menüüs tehtud erisuste võimaldamisel lõikes 1 nimetatud põhjustel tagatakse kinnipeetavale piisav toiduenergia kogus ja makrotoitainete osakaal toiduenergiast vastavalt lisale 4 ning enamike mikrotoitainete kogused vastavalt lisale 5.“; ning loobuda lõikest 3	Eelnõud on muudetud selliselt „ Menüü erisuste arvestamisel võib jätta lisade 1–5 nõuded järgimata osas, mida konkreetne muudatus sisuliselt puudutab.“ Kui inimene soovib näiteks paastuda, siis ei ole mõistlik talle tagada vastav toiduenergia kogus. Reeglina tehakse ka kinnipidamisasutustes koostööd ja kokkuleppeid kinnipeetavaga, kui on võimalik teatud toitumise soovidega arvestada. Kuna erisoovid tähendavad täiendavaid rahalisi ressursse, siis alati ei saa kõikidele erisoovidele vastu tulla.
	. Tagasiside lisadele 2.1. Lisa 4, alamärkus 2 „Taimsete menüüvalikute puhul vähemalt 18%E, üle 65-aastastel vähemalt 15%E.“ Ettepanek: ühtlustada 15%E vanusepiir riiklike soovitude ja haiglate toitlustamise reguleeriva määruse nõuetega asendades 65- aastased 70-aastastega.	Menüü erisuste arvestamisel võib jätta lisade 1–5 nõuded järgimata osas, mida konkreetne muudatus sisuliselt puudutab.“ Kui inimene soovib näiteks paastuda, siis ei ole mõistlik talle tagada vastav toiduenergia kogus. Reeglina tehakse ka kinnipidamisasutustes koostööd ja kokkuleppeid kinnipeetavaga, kui on võimalik teatud toitumise soovidega arvestada. Kuna erisoovid tähendavad täiendavaid rahalisi ressursse, siis alati ei saa kõikidele erisoovidele vastu tulla. Vanus vastavalt ettepanekule muudetud.

Kooskõlastustabel „Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“

	2.2. Lisa 5, D-vitamiini nõue jääb selgusetuks, miks on erinevalt kõikidest teistest toitainetest Dvitamiini nõudele lisatud juurde täpsustus „võimaluse korral vähemalt“. Riiklike soovitude kohaselt on D-vitamiini üldine tarbimissoovitus 10 µg. Kinnipidamisasutustes viibivate inimeste 2 õues viibimise võimalused on piiratud, mistõttu on toiduga saadaval D-vitamiinil organismi vajaduste katmiseks esmatähtis roll.	D-vitamiini on üksnes toiduga igal aastaajal keeruline tagada, mis tõttu ei ole asjakohane nõuda midagi, mida on teada, et on keeruline täita. Lisaks ei saa toidulisandeid samuti anda ilma otsese näidustusega. Näidustuse ja vajaduse määrab alati tervishoiutöötaja vastavalt diagnoosile ja analüüside tulemustele.
	2.3. Lisa 5, alamärkus 1 „Kui lapseootel naiste ja imetavate emade vitamiinide ja mineraalainete vajadust ei suudeta toiduga tagada, tuleb neid toidulisandina juurde anda.“ Kommentaar: lisas puuduvad soovituselapseootel naistele ja imetavatele emadele. Ettepanek: Lisada juurde täpsustus, mille kohaselt lähtutakse lapseootel naiste ja imetavate emade vitamiinide ja mineraalainete vajaduse puhul riiklikest toitumissoovitustest, viitega soovitude Tabelraamatule; lisada täiendus, kui vajadust ei suudeta toiduga tagada, tuleb neid toidulisandina juurde anda.“	Lapseootel naised on regulaarse tervishoiutöötaja jälgimise all ka kinnipidamisasutustes, mistõttu on nendele pööratud eraldi tähelepanu, et kõik vajadused oleksid tagatud.
	. Tagasiside seletuskirjale 3.1. „Eelnõu §-s 2 sätestatakse üldnõuded kinnipeetava ööpäevasele toiduenergia- ja toitainevajadusele, kinnipeetava tervises seisundist tulenevate toitumise erisuste ja kinnipeetava religioonist või muudest veendumustest tulenevate toitumistavade arvestamise kohta ning menüüde talletamise kohta.“ Kommentaar: eelnõu § 2 tekstis puudub säte kinnipeetava religioonist või muudest veendumustest tulenevate toitumistavade arvestamise kohta. Ettepanek: ühtlustada eelnõu säte ja seletuskirja tekst.	Eelnõu ja seletuskirjad on ühtsed.
	3.2. Eelnõu § 2 lõige 1 „Kinnipeetavate toitlustamisel lähtutakse üldistest piirkondlikest toitumistavadest, s.o tavadest, mis kajastavad valdava osa piirkonna elanike toitumisharjumusi.“ Kommentaar: jääb selgusetuks mida peetakse silmas piirkondlike toitumistavade ja toitumisharjumuste alla.	Täpsustatud seletuskirja.
	3.3. Eelnõu § 5 lõige 1 „Muudatused arvestavad enam riiklike toidu- ja toitumissoovitustega, mille laiem eesmärk on toetada tervist.“ Kommentaar: riiklike soovitude eesmärk on toetada inimeste tervist – hea tervisliku seisundi hoidmine ja saavutamine. Ettepanek: korrigeerida sõnastus.	Arvestatud.
	3.4. Eelnõu § 5 lõige 2 punkt 1 „Punktis 1 reguleeritakse köögiviljade, puuviljade, marjade ja teraviljatoodete tarbimise vajadust. Need	Täpsustatud seletuskirja.

Kooskõlastustabel „Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“

	toidugrupid on rikkad vee, kiudainete, vitamiinide, mineraalide ja bioaktiivsete ühendite poolest, mis toetavad tervist.“ Kommentaar: toitumise kontekstis on korrektne kasutada terminit mineraalained, mitte mineraalid. Ettepanek: asendada termin „mineraalid“ terminiga „mineraalained“.	
	3.5. Eelnõu § 5 lõige 2 punkt 2 „Punktis 2 reguleeritakse kala, muna, liha ja piimatoodete tarbimise vajadust, mis aitab kaasa tasakaalustatud ja mitmekesisele toitumisele ning tagab tervise hoidmiseks ja toetamiseks vajalikud toitained.“ Kommentaar: kõik toitained on tervise hoidmiseks ja toetamiseks vajalikud. Ettepanek: muuta sõnastust.	Täpsustatud seletuskirja, kuna sätte sõnastus on samuti muutunud varasemaga.
	3.6. Eelnõu § 5 lõige 4 „Lõikes 4 piiratakse toidus ja joogis suhkrut, mee, siirupi ja mahlakontsentraadi kasutamist. Liigne suhkrute tarbimine on seotud mitmete terviseriskidega, nagu südame- ja veresoonkonnahaigused, teist tüüpi diabeet, hambakaaries jms. EFSA soovitusel võiks vabade suhkrute tarbimine olla võimalikult väike.“ Ettepanek: lisada vabade ja lisatud suhkrute mõisted, et EFSA soovitus oleks selge ja üheselt mõistetav.	Arvestatud.
	3.7. Eelnõu § 5 lõige 5 „Lõikes 5 sätestatakse, et kinnipeetavale tuleb joogivett võimaldada joomise eesmärgil vastavalt vajadusele.“ Kommentaar: eelnõu tekstis ei täpsustata, et kinnipeetavale tuleb joogivett võimaldada vastavalt vajadusele.	Joogivee tagamine on juba teistes õigusaktides sätestatud, selles eelnõus on toodud välja ka otstarve.
	4. Ettepanek: ühtlustada eelnõu ja seletuskirja tekst. 4.1. Eelnõu § 5 lõige 5 „Võrreldes kehtiva määrusega on lisatud joogivee kasutamise otstarve, mis tähendab, et joogivett võib kasutada ainult joomise otstarbel.“ Ettepanek: vältimaks kordust, jätta ära lause teine pool „Võrreldes kehtiva määrusega on lisatud joogivee kasutamise otstarve.“	Arvestatud.
	4.2. Eelnõu § 7 lõige 2 „Tähtis on, et ka kinnipidamisasutustes järgitakse üldisi toitumispõhimõtteid, millele toiduainete pakkumisel tuginetakse“ Ettepanek: täpsustada/lahti kirjutada, mida peetakse silmas üldiste toitumispõhimõtete alla; kaaluda, kas termin „toiduaine“ on antud kontekstis kohane.	Täpsustatud seletuskirja. Toiduaine on rahvapärane ja termin, mis aitab selgitada antud sätte konteksti.

Kooskõlastustabel „Nõuded toitlustamisele kinnipidamisasutuses“

	.3. Eelnõu § 7 lõige 3 „Lõikes 3 sätestatakse, et kinnipeetavale tagatakse lapsele toidu valmistamiseks vajalikud vahendid ja sobivad toiduained ettenähtud koguses.“ Ettepanek: lisada juurde täpsustus selgitamaks, mille järgi määratakse ja kes otsustab millised on sobivad toiduained ja milline on ettenähtud kogus.	Sisekorralduslikke küsimusi antud määruse kontekstis ei korralda. Kogus sõltub konkreetse lapse vanusest, vajadustest jms.
	.4. Eelnõu § 7 lõige 4 „Lõikes 4 sätestatakse, et kui kinnipeetaval või tema lapsel on mõni ajutise loomuga tervise seisund, mis ei võimalda ajutiselt lapsele söögi valmistamist või lapse toitmist, korraldatakse lapse toitlustamine ja toitmine vastavalt lapse vajadustele.“ Ettepanek: täpsustada kuidas määratletakse ajutise loomuga tervise seisundit; lisada juurde selgitus kuidas tagatakse lapse toitlustus alalise loomuga tervise seisundi esinemisel. Samuti vajab täpsustamist kes ja kuidas vastavatel juhtudel toitlustamise korraldab.	Toodud näide võimalikust hooajalisest viirusnakkusest. Sisekorralduslikke küsimusi antud määrus ei reguleeri.
	4.5. lk 4, alamärkus 9 Kommentaar: aegunud soovitus, piisab, kui viidata allikale, mis on toodud alamärkuses 10.	Arvestatud.